

SZÁNTÓ

ELŐFIZETÉSI ÁRA

Elődívatuliban átvéve.
Egy évre ..... 16 h.
Félévre ..... 8 h.
Hétben háshoz hordva.
Egy évre ..... 20 h.
Félévre ..... 10 h.
Külföldre postán szállítva.
Egy évre ..... 24 h.
Félévre ..... 12 h.
Egyes szám ára 6 fillér.

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, a hűtő és
ünnep utáni napok kivételével.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 8.
A szerkesztőség kéziratok vissza-
adására vagy megörzésére nem
vállalkozik.
Előfizetések és hirdetések a kiadó-
hivatalhoz intézendők.

XII. évfolyam 2. szám.

Nagyvárad.

Kedd 1916 január 4.

Az újév eseményei.

**Politikai beszédek. Az entente erőszakoskodásai Szalonikiben.
Ferradalom Kinában. Az oroszokat visszaverlük.**

A két ünnepnap eseményeiről a következőkben számolunk be:

Az újév egy hatalmas riadóval kezdődött. Vilmos császár hadseregeparancsot intézett katonáihoz. Ebben a császári szózatban benne van az az öntudat, amit a minden harcúterén győzelmes fegyverek ereje adhat meg. Nem jósol ez a szózat a háború végéről semmit. De megállapítja kétségtelen bizonyossággal, hogy bármikor legyen is vége a háborúnak, az a vég nem fog jelenteni mást, mint már eddig is kétségtelen győzelműeknek az ellenség által is elismerését.

Ugyan ebből a hangnemből szólal meg Tisza István újévi beszéde is. Ő is azt mondja, hogy ha nem is tehetjük még le a kardot kezünkben, a kérdés csak az, mennyi idő, mennyi további erőfeszítés és hősiesség kell még, hogy biztosítsuk a végleges győzelmet; de maga a győzelem nem kérdéses többé. Mi kezünkben tartjuk a győzelmet, mondotta a magyar miniszterelnök és ez a kijelentés Budapestről annál megnyugtatóbb, mert tavaly ilyenkor Magyarország határainak ellenséges csapatok állottak, holott ma a magyar katonák állanak messze bent idegen területeken. Joggal mutatott tehát rá most már Tisza István a győzelem utáni teendőkre és e téren mindnyájunk megnyugtatóra jelenthette ki, hogy Magyarország független államságának akadályait ez a háború véglegesen elszöprötte. Három és fél századig próbálták a császárok és államférfiak egy összbírodalom spanyolesizmájába beleszorítani a magyar nemzetet, mely soha, míg magyar éi, nem tűri, hogy egy magasabb közösségbe olvaszassák. Most már láthatja Ausztria, mit jelent a magyar állam egész ereje a monarchia részére. A jövő egyik első feladata a magyar állam erejének kifejlesztése kell, hogy legyen.

Rámutatott a miniszterelnök arra is, hogy a horvátokkal szemben továbbra is a közös megértés munkáját kell folytatni. De

ez intelme elsősorban a horvátoknak szól, akik láthatják, hogy a a horvát tartomány határain belül a horvátokra is veszélyes áramlatok bukkantak föl, melyeket csak a magyar állam keretein belül képesek leküzdeni. A többi nemzetiségek államhűsége is igazolja az eddigi magyar politika helyességét. Végül megemlékezett szövetségeseinkről, akikkel való együttműködésünk a végső győzelem közös záloga.

Míg nálunk ilyen méltó önérték hangja csendül meg, ellenségeink sorában más jelenségek észlelhetők.

Anglia kénytelen behozni az általános védkötelezettséget, ami kormányválságra vezetett. Jellemző egyébként az angol viszonokra, hogy a kötelező katonaszkodást az őrök nem merik kiterjeszteni. Valami nem lehet odaát rendben, ha az állampolgárok egy részét nem merik felfegyverezni.

Oroszország új támadást kezdett Kelet-Galiciában, de már azt körülbelül be is fejezte, még pedig vereséggel. Összes támadásai visszaverettek, csak foglyokban 3000 ember az oroszok vesztesége, a halottak, a sebesültek száma még sokkal nagyobb.

Szerbiából nem maradt más, mint néhány ezer katona, aki Albániába menekült. No meg Szerbiának az ellenséges és a semleges államokban levő követői. Ennyi emléke maradt a néhai Szerbiának, ezek is csak arra jók, hogy néha szerb nyilatkozatokat is közöljenek a lapok. Így nyilatkozott az ünnepek alatt az athéni szerb követ, aki kijelentette, hogy Szerbiának még mindig lehetne 250000 katonája, ha mindet fel tudná szerelni. Ezekkel majd akkor törnek vissza be Szerbiába, ha a németek és magyarok Egyiptom ellen mennek. Azzal is biztatja a szeb követ a világot, hogy a négyes szövetségnek a tavasszal hét millió katonája lesz. Persze csak akkor, ha lesz.

Valamennyi hadszíntéren egyébként viszonylag esend van. Montenegró körül van zárva és pedig nemesak szárazon, hanem a tengeren is. A magyar és osztrák buvárhajók a legnagyobb veszedelemet hozták Montenegró élemezésére, sorba elsüllyesztették a kis országnak élelmiszert szállító hajóit.

Hogy ellenségeinknek legyen egy kis győzelmi kedvük, Esszád pasa hadat üzent Magyarországnak, Ausztriának és Bulgá-

riának. Ezt a privát szórakozást nagy örömmel üdvözölték az ellenséges lapok, megelégedve róla, hogy ha ez az apró esemény náluk nagy dolgot jelent, akkor nagyobb örömekre bajoson lehet kilátásuk.

Hogy mégis valami győzelmi hírtük is legyen, Szalonikiban, tehát semleges görög területen elfogták a magyar, osztrák, német és bolgár konzulokat, családtagjaikkal és a konzulátust egész személyzetével együtt. A nemzetközi jognak olyan a reulesapása ez az erőszakoskodás, aminőre eddig még a történelemben példa nem volt. Hogy tetézzék az erőszakoskodásokat, lefoglalták a konzulátusok irattárát is.

Ezzel a merénnyellettel Görögország helyzete, mely eddig sem volt irigylésre méltó, még sulyosabbra fordult. A görög miniszterelnök tiltakozott a konzulok szabadságának megsértése ellen, de hiába. A konzulok mindenütt nemzetközi védelem és elsősorban azon állam védelme alatt állanak, melyhez ki vannak küldve. Görögország tehát tiltakozásával levonta magának a konzekvenciát a konzulok ellen elkövetett merénnyelből. Hogy a tiltakozásnak mi lesz a következménye és folytatása, azt természetesen egyelőre tudni nem lehet. Most csak maga az a tény áll az egész világ előtt, mely egy magában is megvilágítja a franciák és az angolok felfogását a semlegességről és a nemzetközi jogról. Egyébként Bulgária nyomában válszolt is az erőszakoskodásra. Latartóztatta a Bulgáriában visszamaradt angol, francia és szerb követségnek ott hagyott tisztviselőit és csak a szalonikui bolgár konzul szabadon bocsátása után helyezi őket szabadlábra.

Kinában rendkívül érdekes válság kezdődik. Juan-Sikkáj császári törekvéseivel szemben Kína legdélibb tartománya Yün-nan a forradalom terére lépett. Yün-nan követlen szomszédságban van a francia gyarmatokkal és nem lehetetlen, hogy onnan kapja a forradalmi biztatást. Viszont a japán kéz beavatkozása sincs kizárva. Ez utóbbi esetben pedig a yün-nani forradalom a franciák és angolok indiai gyarmatait is közelről érdekli. Ezzel szemben Juan-Sikkáj biztosnak érzi helyzetét annyira, hogy a hivei közt hercegi, grófi és bárói címeket osztogat, szóval egészen szépen berendezkedik a modern császárságra. A mostani távirati összeköttetések mellett nem lehet tisztán látni, melyik fél kezében van több hatalom.

Nagy, izgalmas események előjátéka bontakozik ki az újév első napjaiban, még annyi izgató kérdőjel, amelyekre a feletet 1916 fogja megadni.

Eredménytelen orosz kísérletezések.

Orosz hadszíntér. Budapest, január 3. (Hivatalos.) A besszarábiai arcvonalon tegnap is egész napon át elkeseredetten folyt a harc. Az ellenség mindent elkövetett, hogy Toporonc környékén vonalainkat szétrobbantsa.

Minden áttörési kísérlete megghiúsult derék csapataink ellenállásán. A beszállított hadifoglyok száma 3 tiszt és 850 főnyi legénység. A Szereth torkolatánál, az alsó Strypánál, a Kornin-patakánál és a Styr mentén az oroszok elszigetelt előretöréseit visszavertük. Az északkeleti arcvonal számos helyen ellenséges tűz alatt állott.

Olasz hadszíntér. Budapest, jan. 3. (Hivatalos.) Az olasz hadszíntéren különös esemény nem történt.

Elűzött montenegrói osztag.

Délkeleti hadszíntér. Budapest, január 3. (Hivatalos.) Mojkovácánál elűztünk egy montenegrói osztagot, mely a Tara északi partjára merészkedett. A helyzet változatlan. Höfer.

Görögország jegyzéke az antanthoz.

Budapest, jan. 3. (Saját tud.) Athénből jelentik: A kamara 17-én üi össze. Az ostromállapot kihirdetése küszöbön van. A kormány a szaloniki események miatt éleshangu jegyzéket intézett az antanthoz, amelyben tiltakozik Görögország suverénitásának legfrágansabb, legembertelenebb megsértése ellen.

Támadás várható Rigánál.

Stockholm, január 3. Oroszországban attól tartanak, hogy a németek a dűnaburg-rigai fronton intenzívebb akciót kezdenek. A Rjecs szerint diplomáciai körök megerősítik ennek valószínűségét és ezzel kapcsolatban Dorpat és Riga küszöbön álló kiűritéséről beszélnek.

A franciák furt menekülnek.

Berlin, január 3. A nagy főhadi szállás jelenti:

Nyugati hadszíntér.

A La Basse Bethunei országtúttól északra egy nagyobb robbantásunk teljes sikerrel járt. Az ellenség lövészárkait, valamint az egyik összekötő-utat a robbantás betemette. Az árkot megszállva tartó ellenség életben maradt része, mely futással igyekezett menekülni hatásos gyalogsági és gépfegyver tűzünkbe került. Ehez csatlakozva a széles arcvonalon meglepő tüzelésünkkel rajtaütöttünk az ellenséges árkok legénységén, mely részben gyors futásban keresett menedéket. A többi arcvonalon nincs jelentősebb esemény.

Amikor a franciák újév napján Elsasban Lutterbaehot ágyúzták, a templomból kijövet egy fiatal leány életét vesztette. Egy asszony és 3 gyermek megsebesült.

Sikertelen orosz támadások.

Keleti hadszíntér.

Az oroszok különböző pontokon ugyanolyan sikertelenséggel folytatták kísérletezéseiket járőr- és vadászkülönítményeikkel, mint az előző napokon.)

A Balkán hadszíntéren

ujabb esemény nem történt. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Német repülők Szalonikiben.

Berlin, január 3. Szófiából táviratozza a Berliner Tageblatt tudósítója: Csütörtök délután négy órakor kezdtek bombázni a német repülők az elsáncolt angol és francia táborokat. A robbanások nagy zűrzavart idéztek elő az angol és a francia csapatok között. Mindenki menekült, lovak elszakították kötőfékjeiket és vadul nyargaltak össze-vissza a táborban. Több helyen tűz támadt.

Az a kísérlet, hogy az angolok a saját repülőgépeikkel üzzék el a támadó aeroplánokat, már elkésett. A halottak és sebesültek száma tetemes volt.

Egy görög polgár is meghalt, de a többi halott és sebesült kivétel nélkül angol és francia katona. A légtámadás kizárólag a megerősített katonai tábor ellen irányult s éppen ezért görög részről jogosultnak tekintik.

Ruszkij generális visszatér.

Zürich, január 3. Egy pétervári külön távirat arról ad hírt, hogy Ruszkij generális szabadságolása csak időleges. Az orosz fővezér egészsége, orvosa véleménye szerint hat hét alatt helyreáll és akkor újból átvetheti a főparancsnokságot.

A cár a fronton.

Budapest, január 3. (Saját tudósítónktól.) Pétervárról jelentik: A cár az orosz seregekhez utazott. — Először a bukovinai frontot látogatja meg.

A szalonikii letartóztatások.

Szaloniki, január 3. A szövetséges hatalmak itteni haderőinek parancsnoksága ma tovább folytatta a letartóztatásokat. Számos magyar, osztrák és német alattvalót tartóztattak le a mai napon, köztük a Banque de Salonique aligazgatóját és a Neue Fraue Presse itteni tudósítóját.

A letartóztatott konzulok.

A Havas-ügynökség jelenti Szalonikiből december 30 ról: Ellenséges repülők támadása következtében a katonai hatóságok elhatározták, hogy kiutasítják Németország, Ausztria Magyarország, Törökország és Bulgária konzuljait. A konzulátusokat csapatok körülfogták. A konzulok parancsot kaptak, hogy haladéktalanul elutazzanak.

A Havas-ügynökség jelenti Athénből: Németország, Ausztria-Magyarország, Törökország és Bulgária főkonzuljait a Patrie nevű nagytípusú francia sorhajóra vitték.

A Wolff-ügynökség tudósítója jelenti Athénből: A német, osztrák-magyar, török és bolgár konzuloknak Szalonikiban a franciák által történt letartóztatása itt a legnagyobb elkeseredést keltette. A görög kormány erőlyes tiltakozását jelentette be.

A bolgár távirati iroda értesülése szerint a szalonikii német, osztrák-magyar, bolgár és török konzulok letartóztatása a tiltakozás viharát idézte fel Görögországban, ahol a görög kormány szuverén jogainak e durva megsértésén mélyen fel vannak háborodva. Bulgáriában az esemény hírülvétele óta nem esekély izgalom uralkodik. A minisztertanács elhatározta, hogy megtorlasképpen azokat a tisztviselőket, akik az angol, francia és szerb követések vezetőinek elutazása után Bulgáriában maradtak, letartóztatja és csak a bolgár konzul és személyzetének szabadonbocsátása után helyezi ismét szabadlábra.

Diplomáciai irataink átkutatása.

Lugano, január 3. A Corriere della Sera-nak jelentik Szalonikiből: A konzulátusokat entente katonaság őrzi. A magyar és osztrák konzulátusokat algiri és zuáv katonák veszik körül. Tegnap megkezdődött a lefoglalt irattár és levéltár megvizsgálása. A letartóztatás előtt a konzulok éppen dolgozó szobájukban foglalatostkodtak.

Török hivatalos jelentés.

Konstantinápoly, jan. 3. A főhadiszállás jelenti:

Dardanella-front:

Sed il Bahrnál a tüzérségi és bombaharc tovább tart. Egy cirkáló és egy monitor résztvevett a tüzelésben egy ideig. A mi tüzérségünk viszonzta a tüzelést és kényszerítette az ellenséges hajókat, hogy visszavonuljanak. Egy monitor eredménytelenül ágyuzta egy teljes órán át a mi ütegünket a tengerszorosnál. Basikke magasságában egyik ágyunk eltalált egy torpedónaszádót, a mely elmenekült. Vízirepülőgépeink egyike Sed il Bahrnál az ellenséges táborra három bombát dobott. A tengerszorosban felállított ütegeink hatásosan ágyúzták az ellenséges rakétákat Sed il Bahr körül és egyeket elpusztítottak. Egyébként nincs jelenteni való.

Összeütközött angol vonat.

Budapest, január 3. (Saját tud.) Athénből jelentik: A szaloniki-dedeagaci vasútvonalon egy angol katonákkal zsufolt vonat összeütközött. Sokan meghaltak. Az életben maradtak mindnyájan megsebesültek.

Novembertől júniusig oroszfogságban.

A kárpáti nagy harcokban, ahol pozdorjává zuzódott az orosz gőzhenger, mint közember harcolt a sok hős között Faragó Mihály micskei legényis. Tulkánánál november 16-án rettenetes ágyutüzben állott a Faragó ezrede. Délután 1 órakor egy gránát közvetlen Faragó Mihály közelébe esapott és súlyosan sebesítette meg a legényt. Faragó vértől borítva eszméletlenül feküdt a hóban. Az orosz tulerő eközben megmozdult. A esatater nyilvánvalóan az ő tulajdonába jutott. A mi seregünk visszavonult természetesen a legnagyobb rendben. Az oroszok azonban nem merték azonnal kihasználni látszólagos sikerüket és vártak.

Éjjel 12 órakor Faragó magához tért. Körülte néma csend volt és a lábából lassan szivárgott a vér a fehér hóra. Mozdulni sem birt. Segítségét sehonnán sem hívhatott. Éjjelkor lassu léptek zaja ütötte meg fülét. Néhány perc mu va magyar bakák alakja tünt fel, amint előre lopóztak. Megszólította őket:

— Ha Istent ismeritek, vigyetek innen fiuk! Sebesült vagyok.

A járőrök megfogták a legény karját és felemelve vitték a magyar állások felé. Rettenetes ut volt. Csupa eserje, szurós tövis, és a hó. Minden lépésnél megakadt a hóban, mely ugy csüngött a testén, mintha rá szakították volna. A véres, összetört láb minduntalan beleakadt a bozótba és ilyenkor mintha éles kőrmökkel marcangolták volna testét egy éggett és a vére is megindult:

— Lőjjetek agyon, vagy szurjatok le, de nem bírom tovább! Kérlete a szerencsétlen a járőröket.

— Még csak néhány lépés és ott leszünk.

Tényleg pár méterre sötét alakok látszottak a hó fehér szőnyegén. 17 sebesült katona volt ott, ezek közül 5 már megvolt halva.

— Nem sokára kocsí jön értetek, várjatok addig itt — mondta az egyik ór és ezzel elment. Borzalmas éjszaka következett. A 12 sebesült fájdalmasan nyöszörgött és biztatta egymást, hogy nemsokára jön a megváltó szekér. Teit az idő. Sehol semmi zaj. Lassankint esni kezdett a hó. Előbb apró kis pihékben, aztán nagyobb és nagyobbakban, míg puha fehér takaró nem borult a 12 sebesültra meg az 5 halottra. A hópihéek csendes muzsikája andalító meséket sugott a fülükbe, jó meleg szobákról, az otthonról, azokról a szalma és nádfedelel házakról, ahol most talán rájuk gondolkodnak, ahol most értük imádkoznak.

... Épp most veti meg az édesanya, a jó feleség a puha tornyos ágyat, most jóéjszakát kívánnak egymásnak, aztán elalszik a mécs. Alusznak ők is... És nagy pihékben esik a hó.

Két óra, sőt három. A 12 sebesült fölé puha takarót borított a hó és ők aludtak alatta csendesen, mint odahaza a puha tollas dunya alatt. Három órakor Faragó Mihály súlyos esapásokat érzett a fején, mire felébredt. Mozdulni sem birt, nem tudta védeni magát. Kért, könyörgött, hogy ne bánt-

sák. Hiába. A fejénél egy még súlyosabb sebesült feküdt és az vivta a legutolsó esatát, a haláltusát, az rugdosta a lábánál fekvő társát.

A szekér nem jött. Elmult az éjszaka, el a másnap, egészen délután 5-ig. Ekkor hosszú sor muszka, az orosz rajvonat közelgett feléjük. Mikor odaértek a fehér kis dombokhoz, Faragó kérni kezdte a muszkákat. Az oroszok durva káromkodásban törtek ki s egy torzonborz alak a mellének szegezteszuronnyát. Abban a pillanatban egy orosz vörös-keresztes ápoló ragadta meg a katona kezét és meg volt mentve. Az orosz egészségügyi katonák felszedték és bekötötték, de előbb elszedték tőle mindent, amit csak el tudtak szedni.

Épp vinni akarták visszafelé, mikor a közeli erdőből egy gépfegyver rettenetes golyózápt zuditott az orosz rajvonatra. Faragó azt hitte, hogy most ő rajta fognak bosszút állani, de ez nem történt meg. Éjjel egy közeli galíciai faluba vitték, majd Lembergbe került.

Lembergben három pavillonban helyezték el a magyar sebesülteket. Faragó a 7-es számú pavillonba került, ahol dr. Schraan Fülöp kezelte. A sebesülése a jobb lábán volt és nehogy a lába gyógyulás következtében összezsugorodjék egy 8 kilós homokzsákot kötöttek rá. A kórházban igen finom fehérlenyeret kaptak, de ez volt aztán minden, ami fenntartotta bennük az életet. A napi koszt keserű káposzta leves, savanyu cékla leves, fekete kása főzelék (tatárka) fekete kenyérből morzsa leves, borsó káposztával és krumplival összekeverve. A kórházi koszt tehát nem volt valami első osztályú. A lebergiek eleinte vittek be enivalót, de később ezt is betiltották.

Május 30-án híre járt, hogy a sebesülteket elszállítják Lembergől. Faragó ekkor elhatározta, hogy ha rövidesen nem szállítják el, akkor megszökik. A kórházban tényleg megkezdődött a sebesültek elszállítása.

Faragó látta, hogy azoknak a fejeduláját, akiket elvisznek, letépi a falról, az ágyát pedig bevetik. Cselhez folyamodott tehát. Nappalra rendes kimenő engedélye volt még korábról, most ennek az alapján a nappal állandóan a kórházon kívül töltötte, éjjelre pedig visszament hálalni. Reggel a fejedulát az ágyba rejtette s szépen bevetve hagyta maga után az ágyat.

Lemberg képe egyszerre megváltozott. Lázas esomogolás, esapatok elvonulása kezdődött mindenfelé. Egy nap, mikor a kórházból kiszökött, egyenesen a zárda közelében levő hatalmas domb tetejére ment fel. A domb fával volt benöve s Faragó, hogy fel ne ismerjék, kabátját eldobta. A dombról az egész környéket be lehetett látni. A város körül minden irányból rettenetes ágyudörgés volt hallható. Éjjelre már nem mert visszamenni a zárdába, hanem egy közeli pincében rejtőzött el. Reggelre ablakosörömpölés, óriási robbanások és szüntelen ágyudörgés verte fel Lemberg lakosságát. Olykor-olykor megremegett a föld. Ilyenkor a 30 és felesék és a 42 esek dolgoztak.

Nyilvánvaló volt, hogy az oroszok na-

gyon rövid idő alatt feladják Lemberget. A vonatok már három nap óta nem közlekedtek. Az oroszok a legfontosabb raktárakat felrobbantották. Végre elérkezett a megváltás ideje. Éjjel az iszonyu ágyutüz egyszerre megszűnt. Helyette a gépfegyver ke-repelt. Már oly közel volt a felezabamú serreg, hogy a rohamokat is lehetett hallani.

Még csak egy éjszaka. Faragó étlen-szomjan a bokrok közt bujkálva várta a következményeket. Egyszerre rettenetes lödöbögés remegtette meg a lebergi utcák kövezetét.

Huszárok, ulánások lóra fektetve a karabélyt a ló feje fölött célozva lövöldöztek s szédítő gyorsasággal száguldtak be a városba. Állandóan ropogott a fegyver a menekülő kozák után. Majd jöttek huszárok még többen. Minden utcában megjelent a járőr! Amerre csak mentek, mindenütt kiabáltak a lebergiek rájuk:

— Patrull! Patrull!

A házakban oroszok voltak elrejtözve és most azokat szolgáltatták ki a mi katonáinknak. A városba érkező huszárok a tázoltó laktanya előtti téren gyülekeztek. — Mikor már kétszázan lehetek, egyszerre két srappell lövés történt rájuk. A menekülő oroszok löttek. Másnap ez a két ágyu, amiből a két utolsót lötték, a magyarok kezébe jutott szintén.

A huszárok a templom tornyára felhúzták a magyar lobogót. Erre megindult a sok bujdosó. Csak ugy özönlött a magyar katonák felé. Lembergben akkor 12000 rok-kantát találtak a mieink.

Ez történt június 22-én sok, sok keserű nap után.

Reformok a városi villamoson.

A bizottság megállapodásai.

A Nagyváradi Városi Vasut tudvalevőleg a nagyváradi villamos vasut üzeménél reformokat szándékozik életbeléptetni a viteldijak és a vonalszakasz beosztásra nézve különösen.

A mult közgyűlésen a tanács javaslatát visszaadták, hogy az ellenőrző bizottság és a tanács vegye fontolóra, hogy nem volna-e keresztülvihető a viteldijemeléssel szemben a bérletjegy 4 korona helyett havi 3 K 50 fillér; nem lenne-e előnyösebb a 8, 16 és 24 fillér viteldij helyett a jelenlegi két vonalszakasz fenntartása, továbbá a jelenlegi átszálló közlekedés beszüntetése és a régi közvetlen kocsiközlekedés visszaállítása; végül nem lehetne-e a villamoskocsik közlekedését reggel fél 6 órától este 11 óráig berendezni.

Ezekkel a kérdésekkel a tanács és a bizottság, valamint a Városi Vasut helyi vezetői tegnap foglalkoztak.

Az együttes bizottság megállapodott s a két vonalszakasz fenntartását javasolja fenntartani és pedig azért, mert ez előnyösebb, különösen a távolabb lakó szegényebb közönségre, mint a 3-as vonalszakasz. A két vonalszakasznál 2 filléres díjmelést elfogadhatónak tartja a bizottság, s így az 1-ső vonalszakasz 10 fillér helyett 12 fillér a 2-ik vonalszakasz 22 fillér lenne. Ezzel szemben a bérletjegyek negyedévre egyszerre fizetve

10 koronában, havi megállapításnál pedig egy hónapra 3 K 50 fillérben állapították meg az összes vonalakra szóló érvénynyel.

Precizította a bizottság, hogy a vasutársaság a díjmelés ellenében köteles a váradi-velencei és a Teleky utcai vonalon a kitérőket kiépíteni, a Rulikovszky uton a vasutvonalat kiépíteni. A kitérők 1917 dec. 31-ig, a Rulikovszky-uti vonalak az árapasztó oszlopnak hidjának megépítésétől számított 1 év alatt építendőek ki.

Mivel azonban a réz és más fém beszerzése ez idő alatt lehetetlen, a kitérők folytán előálló forgalomgyorsításhoz szükséges új kocsik a békakötés napjától számított két év alatt szerzendők be.

Javasolja végül a bizottság, hogy a közvetlen kocsik a váradi-velencei és a Teleky-utcai vonalakra újból forgalomba hozandók.

A reggel fél hattól este 11 óráig való forgalmat nem tartja időszerűnek a bizottság.

Az ez alapon megkötendő szerződés 5 éven belül nem bontható fel. Ez idő elteltével azonban 1—1 évi felmondással kölcsönösen megszüntethető.

A legközelebbi városi közgyűlés elé ezen javaslattal terjeszti elő az ügyet a városi tanács.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, január 3.

Beöthy Pál elnök negyedtízennyolc után nyitotta meg az ülést.

Ezután áttértek a napirendre, a

Pénzügyi Központ felállításáról szóló törvényjavaslat tárgyalására.

Antal Géza előadó ismertette és elfogadásra ajánlotta a törvényjavaslatot.

Földes Béla: Az összes ellenzéki pártok megbízásából szólal fel. A javaslat ama része, amely a háború okozta bajok orvoslásáról szól, az ellenzék helyeslésével találkozik. Azt a részét a javaslatnak azonban, mely nem sürgős, az ellenzék szívesen elhalasztaná.

Az ellenzék nemcsak pártpolitikai szempontból helyteleníti a javaslat igen sok intézkedését, hanem közgazdasági szempontból is. A javaslat következtében az állam befolyása a hitéletben a kelletnél nagyobb mértékben megnő.

Annai tény, hogy szüksége van az országnak jó hiteltörvényekre. Ami a kérdés pártpolitikai részét illeti, minden körülmények között kényes dolog, ha az állam olyan intézményt vesz kezébe, amellyel a választókra nagy befolyást gyakorolhat.

Tudvalevő, hogy a nagy mammoth pénzügyintézetek különösen Magyarországon nagy szerepet játszanak és kétségtelen, hogy politikai befolyásuk is igen nagy. A nagy pénzügyi tudósok mondják, hogy Európa bankjai egyszerre véget vehetnének a háborúnak.

Ha ugyanis ezek a bankárok összejönének és köteleznék magukat, hogy nem adnak több kölcsönt a hadviselő államoknak, ennek az lenne a következménye, hogy a háborút nem lehetne folytatni.

Németországban a pénzügyintézetek körül ugyanazokat a bajokat észlelték, mint nálunk. Az egyik baj a betéteknek nem elegendő likviditása, a másik az, hogy a pénzügyintézetek gyakori válságait hogyan lehetne elkerülni, a harmadik pedig, hogy a bankkoncentráció gazdasági szempontból nem káros-e. Nálunk nagy baj az, hogy a tőkének nagy része, amely a mezőgazdaságból származik, elterelődik a városi gazdaságokba.

Földes után Sztérenyi József szólalt föl. Részletesen fejtette ki, hogy kifogásolná ha a pénzügyi központtal olyan reformokat is kapcsolnának össze, amelyekhez semmi köze sincs. Tárgyi és személyi garantiákat követel.

Teleszky János pénzügyminiszter az elhangzott felszólalásokra válaszol. Alapos felvilágosításokkal osztja el azokat a gazdasági és politikai aggodalmakat, melyeket felhozott. A szakemberek ellenvetései elől is elzárkózik, mert a kormány sulyt helyez arra, hogy a pártközi béke fennálljon. Sztérenyi kívánásait elfogadja. Határozati javaslatot terjeszt be, mely szerint a javaslat általánosságban való elfogadása után az egész javaslatot a pénzügyi bizottsághoz küldjék vissza.

Az általános vitát holnapra halasztják. Az ülésnek 3 órakor volt vége.

Meghalt egy igaz magyar ur.

Baróthy Sándor halála.

Gyászjelentés adja hírül, hogy Baróthy Sándor ügyvéd hetvenhat éves korában meghalt.

Tipikus magyar ur volt esikszenttamási Baróthy Sándor, a megye „Sándor bácsi” ja. Nem élt nyilvános életet, hiszen alighogy letette az ügyvédi vizsgát s a legfőbbban eltöltött ifjúság végén megházasodott, lassu, évtizedekre terjedő betegség kezdte kínozni, amely arra kényszerítette, hogy visszavonult életet éljen. Ezután családjának élt, de kedélye, ez a mélyenszántó és mégis vidám magyar lélek esepett sem lett savanyúbb, vagy mogorvább. Megye- és országszerte ismerték és becsülték Sándor bátyánkat, Biharban úgy, mint Budapesten, ahova családi összeköttetések szálai csatolták.

Külsője az igazi magyar típusa volt, büszke, de jóságos arc, ragyogó, életteljes szemek, férfiaság beszédében s bizonyos stílizáltság. Szerette a jóízű beszédet, tréfát, nem hallgatta azonban a durvaságot és nem szerette a duhajkodást. Mindenről volt tudomása s addig, míg betegsége el nem hatalmasodott, élénken résztvevett a közéletben is. Mint ügyvéd csak igaz ügyet vállalt, s azt védte körömszakadtáig; pénzért nem volt hajlandó kétes ügyeket képviselni. Fia, Baróthy Pál főügyészshelyettes az igazságnak ezt a természetes szeretetét tőle örökölte. — Jövedelme így nem volt ugyan sok, de elég arra, hogy családját ellássa és fiát neveltesse.

Egy ideig az ügyvédség elég tisztességes jövedelmet hozott, de a nagy verseny elvette a kedvét attól, hogy ő is beálljon az igazság csürésébe és csavarásába. Ez elől a szellem elől félreállott, s a Berettyó vizszabályozó és ármentesítő társulat pénztárosa lett. Számokat irt könyvekbe ő, aki ideális lelkesedéssel szerette az eszmék igazságát, a haladás erejét.

Éveken át titkára és jegyzője volt a Szent László kolduspoló és finomdedékház egyesületnek, s nagy szeretettel végezte az egyesület ügyeit, míg betegsége ezt lehetlenné nem tette.

Kis kocsijában ülve minden magyar gondolatnak szószólója volt Baróthy Sándor, s ha legjobb emberével, néhai való Gálbory Sámuellel elvitatkozhatott a magyarság s a magyar katolikuság céljairól s igazáról boldog volt.

Ő volt az, aki megnyert egy nevezetes

pert: a könyvkereskedők a közönség nyakára küldték könyveiket rendelés nélkül, s aztán pereltek. Ő ezt megfélembreztte s a Kuria ki is mondotta, hogy a rendelés nélkül átvett könyveket nem köteles visszaküldeni az, akinek nyakára küldték, sem megfizetni. Ezzel tömérdek zaklatásnak vetett véget Baróthy Sándor jogi érzelése.

Szép, derült, sugaras életében minden megvolt, amit megadhat az élet: testvéreinek szeretete, rokonainak becsülése, egy kis zárt társadalom barátsága, fiának olyan mértékű ragaszkodása, amely az apa iránt érzett szeretetnek ritka példája s egy szellemes, előkelő feleségnek hűsége és gondoskodása. A sors akkor mérte rá az első csapást, amikor ezt a csodálatosan eredeti és kedves asszonyt hirtelen elvette tőle. Baróthy Sándort a csapás nem törte meg, istenföld lelke erősen állotta a csapást, vigaszt lelt fiában és rokonaiban. Azután elhalt Baróthy Ákos dr a testvére, lassan testi bajok fogták el. Elhagyta állását, a Nagyvárad-i Takarékpénztár napibiztosi székén se jelent meg többé, teljesen otthon ülő életet folytatott, derült, magyaros kedéllyel nézte az idő változásait s megértette a társadalmat, amely őt már csak hírből, még pedig jó hírből ismerte. Még meg érte, hogy bálványozott fia főügyészshelyettes lett s aztán elment őseihez, akikhez kurucos külsejében s magyaros gondolkodásában oly sok hasonlósága volt, meghalt megint egy igaz magyar ur, aki szerette a magyarságot, az embereket, szépen élt, nem szerette a hazugságot, a csalókat, de szívesen segített a bajban levőkön, s mindig azok mellett volt, akik építeni kívántak s nem rombolni.

sz. d.

A család által kiadott gyászjelentés így szól:

Baróthy Pál mint fia, özv. Csanády Kálmáné szül. Baróthy Mária, özv. Hajdu Ferencné szül. Baróthy Antónia, Baróthy Béla, mint testvérei, Baróthy Béláné szül. Lonovits Hella és özv. Baróthy Ákosné sz. Molnár Piroska mint sógorói, az összes rokonok nevében is fájdalomtól megtört szívvel, de Isten akaratában való keresztényi megnyugvással tudatják, hogy felejtethetlen atyja, testvérek, illetve sógorok és rokonok esikszenttamási Baróthy Sándor ügyvéd f. hó 2-ik napján reggel 2 órakor életének 76-ik évében a betegek szentségeivel ellátva az Urban eszedesen elhunyt. A megboldogult halt tetemeit f. évi január hó 4. napján d. e. 10 órakor fogják Nagyváradon Uri utca 18. sz. a. a róm. kath. anyaszentegyház szertartása szerint beszenteltetni és az olasz rk. plébánia templomban bemutatandó engesztelő szentmise után az olasz temetőben levő családi sírboltban örök nyugalomra helyezni.

Baróthy Sándor elhunyt alkalmából az ügyvédi kamara elnöksége a kamara épülete tere kitűzette a gyászlobogót. A temetésen a kamara testületileg vesz részt, erre vonatkozólag a kamara a következő felhívást adta ki:

A nagyvárad-i ügyvédi kamara t. tagjait ez uton kérem fel, hogy nagyérdemű volt kartársunk: néhai Baróthy Sándor ur végfisztségén f. hó 4 én délelőt háromnegyed 10 órakor az Uri utca 18. sz. háznál testületileg megjelenni szíveskedjenek.

Nagyvárad, 1915. évi január hó 3 án.

Dr Adorján Emil,
kamara elnök, h.

HIREK

* Miniszteri biztos készült Bihar megyébe. A vármegye területén felépített hólyagos himlő a miniszteriumban is magára terelte a figyelmet. Dr. Mórincz Ernő vármegyei főorvos Budapestra utazott, hogy az ügyek állásáról kielégően informálja az illetékes köröket. A nagymérvű járvány arra indította az egészségügyi osztályt, hogy Bihar vármegyébe miniszteri biztost küldjön ki. A miniszteri biztos január elején készült meglátogatni a vármegyét. A főorvos a legérzékenyebb felvilágosításokkal szolgált a miniszteriumokban s azok teljes megnyugvást keltettek. A miniszteri biztos minden tekintetben megelégedését nyilvánította Mórincz Ernőnek s ezek után szükségtelennek jelezte idejövételét.

* Uj kanonokok. Ő Felső Gécz János és Gera Sándor nagyváradi gör. kath. főespereseket címzetes kanonokokká nevezte ki. Mindkét kinevezés régi érdemeket jutalmaz. A két új tb. kanonok közül Gera Sándor megyeszerte ismeretes páratlan szorgalmáról, lelkiismeretes, buzgó munkásságáról, amellyel a gör. kath. püspökség belényesi uradalmát kezelte s nemesak jövedelmezővé tette, hanem a környék falvait olcsó bérletre és jövedelmező foglalkozáshoz juttatta. A belényesi és vaskóhi jársoknak a püspökség területén vagy közel fekvő községeiben keletkező ugynevezett földosztási mozgalmait kellő időben megindított és sikerre vezetett bérletpolitikával leserelte s kellő földet és legelőt juttatott a tulszaporodott falvaknak. E tekintetben teljes megértéssel követte püspöke, Radu Demeter nemes intencióit. Mint Biharfüred fejlesztője, hasznos és kiváló munkát végzett s Czárán Gyula, Biharfüred környékének turista hercege mindig kellő elismeréssel említette Gera Sándor érzékét és készségét, amellyel a fürdő felvirágzását elősegítette. Az oda utazók és ott nyaralók páratlan vendégszerető gazdát találtak benne s ezért is vált Biharfüred igazi havas magaslati gyógyhelyé. — Gécz János mint lelképásztor szerzett nagy érdemeket. Évtizedek óta plébánosa a várad olasz gör. kath. egyháznak. A lelkek gondozásában végzett csendes, de annál intenzívebb munkát. Mélyen vallásos kedély, egyháznak valóban Krisztus szíve szerinti papja, aki megnyerte mindenkinek rokonszenvét Nagyváradon.

* Ujévi tisztelgés a kamara elnökénél. Az év első napján a nagyváradi Kereskedelmi és Iparkamara beltágjai testületileg keresték fel a kamara kiváló és nagyszerű elnökét: dr. Moskovits Józsefet, hogy az évforduló alkalmából szeretetükről és ragaszkodásukról biztosítsák és jókívánatukat kifejezzék. A tisztelgők nevében először Czeglédy Jeremiás ipartestületi elnök, kamarai levelező tag üdvözölte az elnököt. Beszédét azzal kezdte, hogy rendkívüli időket élünk, mikor a nemzet fiai küzdenek a királyért, hazáért, mindnyájunkért. Mi is küzdünk a létért s hogy emeljük vitézeink harcoképességét. Vannak kiváló egyének, kik küzdelmeinket feleltetik s akik embertársaink javára törekcszenek. Ilyen kiváló férfiak tartják dr. Moskovits József elnököt, akiről tudják, hogy jövőre sem vonja meg támogatását ezektől a törekvésektől. Eljőttek,

hogy tisztelőtük, szeretetük, ragaszkodásukat kifejezzék az új év első napján s úgy öneki, mint hozzátartozóinak boldog újévet, további hasznos tevékenységéhez erőt, egészséget kívánjanak. — Ezután Schwarz Izidor alelnök a kereskedők nevében még hozzáfűzte, hogy a kamara oly intenzív működést fejt ki, ez jórészt azért van, mert olyan elnök áll az élén, aki össze tudja egyeztetni az iparosok és kereskedők érdekeit. Szívvel csatlakozik az üdvözléshez. — Dr. Moskovits József elnök köszönetét fejezte ki, hogy elhozták üdvözlőiket. Aki a közügyek munkása, annak bár nehéz, de első kötelessége az ellentétek kiegyenlítése. De ha biztosítják őt közreműködésükről, ezzel elősegítik ezen feladat sikeres megoldásában. Szép beszéde további folyamán rámutatott a nehézségekre, amelyek az ipart és kereskedelmet gátolják a sikeres munkában. Akik támogatják az ipart és kereskedelmet, azok igaztalanok. Lehet, hogy ez a világháború bennünket is elseper, de szívesen megyünk, hogy megmentjük a hazát, ha nem is nekünk, de gyermekeinknek. Adja Isten, s ezt hiszi is, hogy meg hozza a mai küzdelem a győzelmes békét. Minden jót kíván s csak azt mondja, hogy haladni fogunk tovább a mi utainkon; küzdeni fogunk a szenvedélyek ellen. Lehet, hogy lesz erő ezt a harcot is megküzdeni. Ő rendelkezésükre áll. Összetartásra, együttérzésre van szükség, hogy küzdelemünk sikeres legyen. Adjon Isten erőt, egészséget mindannyiunknak a többi harca, hogy elveink győzzenek; a mi elveink a haza elveit is. — A szép, emelkedett szellemű beszédet lelkes éljenzéssel kísérték a tisztelgők s rövid, bensőségteljes beszélgetés után a tisztelgők eltávoztak.

* Január 10-én életbeléptetik a kenyér-jegyeket. A kenyér-jegy behozatalára a városi élelmezési ügyosztály erősen készül, hogy január 10-én minden nagyobb zavar nélkül életbeléptethető legyen az új rend. A városi élelmezési ügyosztály személyzete naponként este 11 óráig dolgozik. A szállodásokat újból figyelmeztetik, hogy idegen forgalmukat mielőbb tartsák ki, mert a mulasztást szigorúan büntetik. Ezenkívül egy a szállodások, mint a kávéosok, vendéglősök lisztszükségletükről pontos kimutatást készítsenek és adjanak be, mert csak a kimutatott mennyiségnek megfelelő lisztet kapják meg. Éppen úgy az aggregények, háztartás nélküliek mielőbb jelentkezzenek kenyérjegyeik kiszolgáltatása végett, mert másként nem jutnak kenyérhez. A szállodások idegen forgalmuk bejelentésénél napi és egyénekenkénti 240 gramm lisztmennyiség számításával adják be jelentéseiket. Minden mulasztást január 10-ike után szigorúan fognak büntetni.

* Balogh Elek dr. halála. Nagyszalonta város főorvosa: Balogh Elek dr. tegnap meghalt 71 éves korában. Előke volt a nagyszalontai munkapártnak és sok egyesületnek. Az Arany-kulturáért buzgólkodott. Ő Felső a Ferenc József-rend lovagkeresztjét adományozta neki. Temetése január 5-én délelőtt 10 órakor lesz s ezen képviselteti magát küldöttséggel Bihar vármegye törvényhatósága is, amelynek tagja volt. A haláleset a megyében és Nagyszalontán nagy részvétet keltett.

* Az iparoktatási bizottság ülése. Nagyváradi város iparoktatási bizottsága ma, január 4-én, kedden délután 4 órakor a városházán ülést tart. Ez alkalommal a hadikölesönjegyzés szabályzata, időszaki jelentések és folyó ügyek kerülnek elintézésre.

* Az új gyomai plébános. Pálffy Béla várad-szöllősi plébánosra történt kinevezése folytán megürasedett gyomai plébániára, kegyuri bemutatás alapján, gróf Széchényi Miklós v. b. t. t., megyéspüspök Csernay Géza bucsatelepi lelkészt nevezte ki gyomai plébánossá. Csernay Géza egyike az ifjabb lelkészek legkiválóbbjainak. Mint káplán működött itt Nagyváradon is a váradolási plébánián. Pálffy Béla plébános tegnap adta át a gyomai plébániát az új plébánosnak. Pálffy Béla, — mint értesülünk, — holnap, január 5-én veszi át a várad szöllősi plébániát.

* Elmarad a Kath. Kör vetítőestéje. A Katholikus Kör minden kedden megtartani szokott vetítő-estéje ezúttal elmarad. A vetített képek nem érkeztek meg, valószínűleg a postai küldemények nagy torlódása miatt, ez az oka az előadás elmaradásának. A legközelebbi vetítő előadás idejét közzé fogjuk tenni.

* Hányan születtek a háborus évben? A nagyváradi anyakönyvi hivatal feljegyzései szerint az idén 1460 gyermek született, (tavaly 2033, tehát az idén kevesebb 573-mal, amit a háború magyaráz.) Fiú több született, mint leány. Meghaltak összesen 2023-an, (tavaly 1920, tehát kevesebb 103-mal, aminek oka megint a háborús zavarok.) Leány több halt meg, mint fiú. Házasságot 587-et kötöttek. (Tavaly 655-öt, tehát kevesebbet 68-cal, ami nem is nagy különbség.) A baj az, hogy a halálozás 563-mal több, mint tavaly. Aminek oka megint a háború, ebben a számban t. i. bent vannak a kórházakban meghalt idegen katonák is.

* A tisztviselők állámsegélye. A tisztviselők segélyezésére vonatkozó törvény szentesítve tegnap érkezett le Bihar vármegyéhez. A törvény végrehajtására vonatkozó belügyminiszteri rendelet a szükséges pénz kiutalásával egyidejűleg fog leérkezni. A pénzügyigazgatóság, mint már a Tiszántúlnál megírta, leérkezett a rendelet. Valószínű, hogy a vármegyéhez intézendő rendelet sem fog sokáig késni és mindenben egyezni fog a pénzügyigazgatósághoz küldött rendelettel. Mindenesetre február elsején a tisztviselők már megkapják a segélyt, illetve nem kapnak semmit, mert nyomban le is vonják tőlük a beszerzési előleget úgy, a mint azt már közöltük.

* Adakozzunk a vak katonáknak. A háboruban megvakult hőseink számára Geiszberg Anna 20 koronát juttatott szerkesztőségünkbe, mely adománnyal a Tiszántúlnál 2873 13 koronát gyűjtött a vak katonáknak.

* Uj bizottság Nagyváradon. A belügyminiszter közölte Nagyvárad városával, hogy Bihar- és Szilágy megyék valamint Nagyvárad székhelyvel Debreceni Jenőt nevezte ki az automobil gépközelket vizsgáló-bizottság elnökévé. Az új szakértő a debreceni városi világítási vállalat igazgatója, okleveles gépészmérnök. Kinevezése ideiglenes. Érdekes, hogy a bizottság székhelye nem mint eddig, Debrecen, hanem Nagyvárad lesz.

* Csizmatolvajok. Mokri János esziamadiamestertől tegnap éjjel álkules segítségével elloptak 27 pár csizmát s egy bodon zsirt. A drágaságok értéke 1500 korona. Méhes Lajos és Bott György detektívek nyomoznak.

IRODALOM

A Társaság. Az évfolyam utolsó száma méltóan fejezi be ennek a kedvelt és egyre népszerűbbé váló hetilapnak második esztendejét. Befejezést nyer vele Somlay Károly szép történeti elbeszélése és Sas Ede egyfelvonásos háborús darabja. Hangulatos szép tárcát írt Tevely Mihály Az árnyék címmel és izgalmasan érdekes harctéri cikket Dobay Imre. A Miért? rovat ezuttal az 1915-ös év búcsuztatója sok költői szépséggel. Sok szép és aktuális kép illusztrálja ezuttal is A Társaságot, melynek előfizetési ára egész évre 18 korona, félévre 10 korona, negyedévre 5 korona. Mutatványszámot ingyen küld a kiadóhivatal: Budapest, Ritz-szálló.

Legujabb táviratok.

A francia kormány rendelte el a konzulok letartóztatását.

Berlin, jan. 3. A Berliner Tageblatt szófiai tudósítója jelenti: A görög kormány tiltakozására Sarrail tábornok azt felelte, hogy Párisból kapott parancs következtében rendelt el a konzulok elfogatását. A elárult szalonikiai konzulátusi épületek őrzését görög tisztek vállalták magukra.

Athénben a letartóztatás annál kínosabban hatott, mert köztudomású volt, hogy az entente formális ígéretet tett a görög kormánynak, hogy nem is gondol az ellenséges

államok szalonikiai képviselőinek letartóztatására, de ha erre határozná el magát, feltétlenül előzetesen fogja róla értesíteni az athéni kormányt. Ilyen körülmények között a görög kormány ragaszkodik ahhoz a követeléséhez, hogy a konzulok haladéktalanul szabadlábra helyezendők s azt semmiféle tárgyalásnak nem kell megelőznie.

Schmiedt József a pénzügyi központ élén.

Budapest, január 3. (Saját tud.) A Politikai Híradó szerint a Pénzügyi Központ élére Schmiedt József ex-államtitkárt állítják.

SZÍNHÁZ

Heti műsor.

Kedden: Testőr.
Szerdán: Cigánysereném.
Csütörtökön: Tanítósné.
Csütörtökön este: Madarász.
Pénteken: Legénybucsu.
Szombaton: Szilveszteri kabaré.
Vasárnap délután: Lengyelvér.
Vasárnap este: Az ember tragédiája.

A testőr. E Kovács Mariska, a Szigligeti színház ritkán, de mindig örömmel látott, kiváló drámai művésznője ma, kedden este egyik legkiválóbb szerepében lép ismét a nagyváradi közönség elé. E. Kovács

Mariska ez estén Molnár Ferenc Testőrijében lép fel, amelynek megirt asszonyában fogja rég nélkülözött pompás művészetét esillogtatni. A eimszerepet ez alkalommal Tóth Elek játssza.

A szerkesztésért ideiglenesen felelős:
DR. PAPP KAROLY.

Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatalától.
18651—915. szám.

Hirdetmény:

a kendermagért követelhető legmagasabb ár tárgyában.

Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatala közhírré teszi, hogy a kendermagért követelhető legmagasabb ár a magyar szent korona országainak egész területére nézve métermázsánként tiszta súlyra 54 koronában állapított meg.

Ez a legmagasabb ár, amely magában foglalja a rakodó állomáshoz való szállítás költségét is, zsák nélkül, készpénzfizetés mellett történt eladás esetére értendő.

A kendermagra megállapított legmagasabb ár, 1915 évi december hó 10 én lépett hatályba. Ezen a napon túl kendermagot a magyar szent korona országainak területén a jelen rendelet hatályának ideje alatt a megállapított legmagasabb árnál drágábban árulni vagy vásárolni tilos.

Aki e tilalmat megszegi kihágást követ el és az 1914. L. t. c. 9. § a értelmében két hónapi terjedhető elzárással és 600 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel sújtható.

Nagyvárad, 1915 december 29.

Rendőrfőkapitányság.

SPITZER SÁMUEL és FIA

Nagyvárad, Nagypiac-tér Zöldfa-u. sarok.

Sómalom, m. kir. Marhasó nagyáruda
műszaki osztálya ajánl: elsőrendű gép, motor, henger, gőzeke és Millenium égő (Pyrolin) olajokat, kitűnő minőségű gépszirt, vaselint, kocsikenőcsöt stb.

Váradszöllősi takarékszövetkezet

zárszámlája az 1915. évről.

Meghívó.

A „Váradszöllősi takarékszövetkezet” 1916. január hó 16-án vasárnap délután 4 órakor tartja meg a szövetkezet helyiségében

18-ik rendes közgyűlését.

Tárgysorozat:

1. Szövetkezeti elnökválasztás.
2. A mérleg, továbbá a nyereség- és veszteség-számla bemutatása.
3. A haszonfelosztási tervzet bemutatása.
4. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentése alapján a felmentvény megadása.
5. Az alapszabályok 8. §-a alapján hét igazgatósági tag választása 3 évre.

6. Az alapszabályok 9. §-a alapján három felügyelő-bizottsági tag választása 3 évre.

7. Az alapszabályok 10. §-a szerint öt szövetkezeti tanács tag 2 (kettő) évre választandó.

8. Esetleges indítványok, ha azok 3 nappal a közgyűlés megtartása előtt az igazgatósághoz benyújtva lettek.

A szövetkezeti tagok száma az év végén 238. Az év folyamán belépett 26 tag, 21 drb. részjegy és 155 üzletrésszel. Kilépett 12 tag 115 üzletrésszel.

JEGYZET. 7. §. 6. A ki a közgyűlésen résztvenni kíván, köteles a n evére szóló részjegy vagy részbetéti könyvecskéjét, ha azok legalább egy hóval a közgyűlés megtartása előtt a szövetkezet könyveiben nevére könyveltettek, legkésőbb egy nappal a közgyűlés megtartása előtt a szövetkezet pénztárába letenni s szavazati jegyüket átvenni. A közgyűlésen csakis szavazati jeggyel lehet megjelenni, amely belépti-jegyül is szolgál.

VAGYON

Mérleg-számla.

TEHER

	K	f	K	f		K	f	K	f
Késpénz			127	51	Részjegy számla			47950	
Nagyvárad Takarékpénztárnál betétünk			19428	35	Heti betét számla X-ik évtársulatnál	19659	80		
Váltó számla	58534				„ „ „ XI-ik „	5461	52		
„ „ jelzálogilag biztosítva	90650				„ „ „ XII-ik „	4033		29154	32
„ „ moratorium miatt rendezetlen	284		149468		Takarék betétek			105037	97
Elismervény számla X-ik évtársulatnál	5733	40			Tartalék alapok: rendes tartalék alap	2604	92		
„ „ XI-ik „	938				érték emelkedési				
„ „ XII-ik „	137		6808	40	tartalék alap . .	1767		4371	92
Értékpapír számla 20000 K név-értékű 5 1/2 % Hadikölcsön . .			18160		Osztalék számla, fel nem vett osztalékért			93	
Felszerelések számlája			216	70	Átmeneti kamatok			1846	
Különféle adósok számlája			185	20	Kopasz István emlékalap számla			140	
			194394	16	1915. évi nyereség			5800	95
								194394	16

VESZTESÉG

Nyereség- és veszteség-számla.

NYERESÉG

	K	f	K	f		K	f	K	f
Üzleti költség számla			2822	77	Kamat számlák: váltók után . .			9350	66
Állami és községi adók			1069	40	évtársulatok után			290	26
Átmeneti kamatok			1846		betétünk után . .			1209	65
Betétek utáni kamat			3713	93	értékpapír után . .			550	
Tőkekamat adó			371	39	Kezelési díj számlán			2580	50
Viszleszámítolási kamat			55	30	Mulasztási illeték számlán . . .			96	40
1915 évi nyereség			5800	95	Egyébb bevételek			1602	27
			15679	74				15679	74

Váradszöllős, 1915. dec. 31.

Schmidt Antal
pénztárnok.

Katona János
vezérigazgató.

Szlafkay István
könyvelő.

IGAZGATÓSÁG:

Béres István
Bogdándy Gusztáv
Fernbach Antal

Petrás János
Reteg Ignác (hadba vonult.)
Szlafkay Ferenc (hadba vonult.)

FELÜGYELŐ-BIZOTTSÁG:

Lövenstein Zsigmond
elnök.
Krájcsi György
Mihalek István.